

MLABRIK A SÁRGA LEVELEK SZELLEMEI

▷ SZÖVEG ÉS KÉP: HOLZINGER GÉZA

Egykor az erdő gyermekeiként születtek, éltek és távoztak a másvilágra. Zárt világukban legfeljebb vadállatokkal kellett farkasszemet nézniük. Később akaratlanul is turisták kameráiba kellett bámulniuk, ma meg már csak a bizonytalan jövőt fürkészi tekintetük. A Thaiföld északi vidékein élő mlabrik metamorfózisa békésen, ám megállíthatatlanul zajlik a szemünk előtt

ÚJ VILÁG

A MLABRI GYEREKEK MÁR A FALUBAN SZÜLETTEK, ÁM A SZÜLEIK MÉG AZ ERDŐBEN. A MODERN VILÁG PEREMÉN ÉLNEK, ISMERKEDNEK ANNAK MINDEN HÁTRÁNYÁVAL. LÉTEZÉSÜK BIZONYTALAN

Az észak-thaiföldi hegyvidéken számos népcsoport él, akik nyelvükben és kultúrájukban is jelentősen különböznek. A thai nemzetépítés égisze alatt már az 50-es évektől kezdve egy kalap alá vették e „hegyi törzseket”. A II. világháború utáni geopolitikai helyzetéből adódóan az ország a burmai és a laoszi zavargások áttérjedésétől való félelmében a határ régiókban élő népeket veszélyes elemeknek minősítette. A kormány a vélt probléma megoldására törekedve – a fejlesztés és az integráció zászlaja alatt – durván beavatkozott a hegyi törzsek életébe, s ennek hatására azok társadalmi-gazdasági helyzete drámaian megváltozott.

ERDEI MÚLT

EREDETI ÉLŐHELYÜK, A BOLYGATATLAN MONSZUNERDŐ MÁRA TÖREDÉKÉRE ZSUGORODOTT. A MEGMARADT ERDŐTERÜLETEK TÖBBNYIRE VÉDETTEK, AHOL A VADÁSZAT SÚLYOS BÜNTETÉSSSEL JÁR. GYÖKEREKET VAGY GYÜMÖLCSÖKET GYŰJTÖGETNI EGYELŐRE MÉG SZABAD

ÉRDEKLŐDÉSTŐL SÚJTVA

A MLABRIK SZÉGYENLŐSEK ÉS FÉLÉNKEK, AZ IDEGENEKSEL SZEMBEN TÁVOLSÁGTARTÓAK. ELŐFORDUL, HOGY AZ ETNIKAI TURIZMUS STRESSZE ELŐL AZ ERDŐBE MENEKÜLNEK ÉS HETEKIG OTT IS MARADNAK

GYŰJTÖGETŐ ÉLETMÓD

A thai hegyi törzsek többnyire mezőgazdálkodásra alapozták az életüket. Egy kivétellel. A mlabri (jelentése: „erdei emberek”) volt az egyetlen nomád vadászó-gyűjtögető törzs az észak-thaiföldi hegyvidéken. Eredetüket homály fedi, legvalószínűbb, hogy a mai Laosz területéről vándoroltak át még a 20. század elején.

A kutatókat is meglepte a genetikai változatosság teljes hiánya, amely arra utal, hogy a közösség mindvégig zárt maradt, és kizárólag egymás között szaporodtak.

Mitokondriális-DNS-vizsgálatok kimutatták, hogy egy nagyon kis létszámú közösség mintegy 500–800 éve kivált egy ún. mezőgazdasági csoportból (valószínűleg a thin törzsből), és nomád életformára tért át. A kutatókat is meglepte a genetikai változatosság teljes hiánya, amely arra utal, hogy a közösség mindvégig zárt maradt, és

kizárólag egymás között szaporodtak. Kis, legfeljebb 15 fős csoportokban éltek a monszunerdőben, bambuszból és banánlevelekből készítettek maguknak alkalmi hajlékot. Félénk természetük miatt nagyon nehéz

volt velük kapcsolatot teremteni, kívülállókkal csak igen ritkán érintkeztek. Ha idegenek közeledését észlelték, a lehető leggyorsabban, szellemek módjára tűntek el a sűrűben. Sokáig létezésük tényét is csak elhagyatott kunyhóikra alapozták, melyeket megsárgult banánlevelek borítottak. Innen is ragadt rájuk a „sárga levelek szellemei” elnevezés.

Az egykor buja erdőkben kisebb emlősökre és hüllőkre vadásztak, de a rovarokat és lárvákat sem vetették meg. A vadászathoz elsősorban lándzsát, de különféle csapdákat, csúzlít és parittyát használtak. Az ehhez szükséges eszközöket, mint például a lándzsahegyet, cserekereskedelem útján szerezték be. Amíg a férfiak vadásztak, az asszonyok és gyerekek összegyűjtöttek minden ehetőt; az erdő bővelkedett gyümölcsben, ehető gyökerekben és más javakban. A zsákmányt megosztották egymás között, így mindenkinek jutott táplálék. Az erdő javaival fenntartható módon gazdálkodtak, ami azt is jelentette, hogy egyugyanazon helyen sohasem tartózkodtak egy hétnél tovább.

Sokáig létezésük tényét is csak elhagyatott kunyhóikra alapozták, melyeket megsárgult banánlevelek borítottak. Innen is ragadt rájuk a „sárga levelek szellemei” elnevezés.

PIACRA TERMELVE

AZ EGYIK FALUBAN KÜLFÖLDI SEGÍTSÉGGEL FÜGGŐÁGYAK GYÁRTÁSÁRA SZAKOSODTAK. A KIZÁRÓLAG KÉZI MUNKÁVAL SZÓTT ÉS FESTETT TERMÉKEKET AZ ORSZÁGHATÁRON TÚL ÉRTÉKESÍTIK

TECHNOLÓGIAI MÉRFÖLDKŐ

EREDETELEG LÁNDZSÁVAL VADÁSZTAK, AM A GYORS VÁLTOZÁSOK PÁR ÉV ALATT MEGTETTÉK HATÁSUKAT. A LŐFEGYVEREKET – MELYEKKEL NYILVÁNVALÓAN SOKKAL KÖNNYEBBÉ VÁLT A VADÁSZAT – A KÖRNYÉKBELI NÉPCSOportoktól SZERZIK

1945 és 1975 között Thaiföld erdővel borított területeinek fele eltűnt, az ezt követő évtizedben pedig az ország elvesztette maradék erdősegeinek további egyharmadát.

LEJTMENET

Am hiába éltek példás szimbiózisban a természettel, a rohamléptekben zajló (legális és illegális) erdőirtás rajtuk sem könyörült; 1945 és 1975 között Thaiföld erdővel borított területeinek fele eltűnt, az ezt követő évtizedben pedig – a mezőgazdaság újabb térnyerésével – az ország elvesztette maradék erdősegeinek további egyharmadát. Mivel szó szerint kivágták körülöttük a fákat, a mlabriknak lassanként fel kellett hagyniuk eredeti életformájukkal. Hagyományos erőforrásaik alapos megcsappanása miatt ráadásul arra kényszerültek, hogy egyre több kapcsolatot teremtsenek a külvilággal.

A 70-es években fellendülő, a különleges kultúrák megismerését célzó utazások, az ún. etnikai turizmus csak tovább rontott helyzetükön. Tartózkodó, szegénylős természetüknél fogva nem akartak egy „emberi állatkert” nevezettségéivé válni, mégsem tudták elkerülni, hogy az erre sza-

A CIKK MEGJELENÉSÉNEK
TÁMOGATÓJA AZ STA TRAVEL

STATRAVEL.HU

A TERMÉSZET RITMUSÁBAN

A mlabrik ma is szerényen élnek, megelégednek azzal, amijük van: ha bárki kér tőlük, adnak – szavuk sincs az irigységre. De nyelvükben nincs köszöntés, de búcsúszó vagy köszönöm sem. Világuknak nem része az emberek közötti erőszak semmilyen formája, konfliktusaikat mindig békés úton rendezik. Korábban, ha egy vita elfajult, a csoportok tagjainak lehetőségük volt egy másik csoportba átköltözni, akár véglegesen.

Ma ilyen esetben – követve az egykori hagyományt – egy másik faluba költöznek.

Amikor a fiatalok úgy döntenek, hogy együtt szeretnének élni, a fiú meglátogatja a lány szüleit, ajándékokat visz, és beszél a lányról és közös terveikről. Ha a két család meg tud egyezni, a szülők áldásukat adják a frigyre, és onnantól kezdve együtt élhetnek – még házassági szertartás

sincsen. Az anyák gyermekeiket korábban az erdőben születték meg, a férfiaknak ilyenkor nem volt helyük a közelben. Az újszülötteket banánlevelekkel takarták be, a köldökzsinórt a bambusz szárából készült eszközzel vágják el.

Nyelvükben nincs köszöntés, de búcsúszó vagy köszönöm sem. Világuknak nem része az emberek közötti erőszak semmilyen formája, konfliktusaikat mindig békés úton rendezik.

kosodott utazási irodák – az egyre nagyobb számú kalandvágó turista igényeit kielégítendő – programjukba emelik a „primitív hegyi törzs felkeresését”. A nem kívánt látogatók könyöradományai mellett nem maradt más megélhetésük, mint napszámosként dolgozni más törzsek, leginkább a hmongok földjein – éhbérért.

A kegyelemdőfés a 80-as években érkezett: a döntéshozó politikusok – fejlesztés címszó alatt – arra kötelezték őket, hogy falvakban telepedjenek le. (Jelenleg öt, egymástól aránylag távol álló faluban élnek az észak-thaiföldi Nan és Phre tartományokban, ill. talán egy mikro-közösségük él még a határ laoszi oldalán.) Ez jelentette a mlabrik számára a vég kezdetét, életük innentől gyökeresen megváltozott. De még a nomád életforma bezúzását követő új élethelyzetben is megtalálták a lehetőséget, hogyan elégítsék ki az állandó mozgás, változás iránti igényüket: bambuszházaik szegényes belsejét heti rendszerességgel átrendezik! Egyedül a központi helyen álló tűzhely állandó eleme az enteriőrnek...

KIFULLADÁSIG

MA ELSŐSORBAN BÉRMUNKÁBÓL ÉLNEK. MÉG AZ IDŐS ASSZONYOK IS KÉNYTELENEK DOLGOZNI – AMIG CSAK EGÉSZSÉGÜK ÉS EREJÜK ENGEDI

ÚJ UTAKON

A GYEREKEK SZÁMÁRA KÖNNYEBB MEGÉRTENI A MODERN VILÁGOT, SOKAN MÁR ÉRZIK, HOGY A THAI TÁRSADALOMBAN MINDEN SZEMPONTBÓL HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK

A mlabrik még a nomád életforma bezúzását követő új élethelyzetben is megtalálták a lehetőséget, hogyan elégítsék ki az állandó mozgás, változás iránti igényüket.

Korábban, ha valaki meghalt, a testet nem temették el, hanem banánlevelekre fektették, és ha akadt, egy-két kővel díszítették.

EGYEDI ARCULAT

A MLABRIK NEM HASONLÍTANAK EGYIK TÉRSÉGBELI NÉPCSOPORTRA SEM. MIVEL KIZÁRÓLAG A SAJÁT TÖRZSÜKÖN BELÜL VÁLASZTANAK PÁRT, SOK A ROKONHÁZASSÁG IS

a naptárt sem ismerték, csupán megfigyelték a természetet.

Vallásuk az animizmus, a különféle tárgyakat, az élő és élettelen természetet is szellemmel rendelkezőnek gondolják. A betegség számukra azt jelenti, hogy az egyén valami rosszat tett az őt oltalmazó szellemmel. Ilyenkor a közösség tagjai – a gyógyulás reményében – ünnepséget szerveznek, tüzet gyújtanak, hogy megvédjék a beteget a szellem haragjától. Korábban, ha valaki meghalt, a testet nem temették el, hanem banánlevelekre fektették, és ha akadt, egy-két kővel díszítették. A csoport legidősebb tagja imát mormolt, ezzel küldte el a halott szellemét egy más világ felé. Az elhunyt testét hátrahagyták az erdő egy nagy fája tövében, majd a lehető leghamarabb odébáltak. Manapság már koporsóba fektetik halottjaikat, és azt valahol a területük határában elföldelik.

Társadalmuk matriarchális, ez teszi lehetővé körükben a monogámiát, bár egy mlabri nő általában 5-6 évente partnert cserél, elsősorban újabb gyermekáldás reményében, így az életközösség ritkán tart örökké.

Az iskolai oktatást a mlabrik nem sokra tartják. Ha reggel ötven iskolaköteles gyerekből tíz elindul az iskola irányába, talán kettő-három meg is érkezik oda. A többiek inkább segítenek a szüleiknek a földeken, vagy otthon múlatják az időt. Az igazi tudás számukra még mindig az erdő állat- és növényvilágának ismerete, amit generációról generációra az idősek adnak át. A számokat csak háromig használják, utána már a „sok” következik. A legtöbben még születési idejüket sem ismerik, az új thai személyi igazolványukban is csak az a születési évszám szerepel, amit a kiállító hivatalnok ránézésre állapított meg. Az idő múlását sohasem tartották fontosnak,

NYILVÁNTARTVA

A THAI ÁLLAMPOLGÁRSÁG FELVÉTELE KÖTELEZŐ, ÁM ENNEK SZÁMUKRA NINCS JELENTŐSÉGE ÉS NEM IS TESZNEK SEMMIT A THAI TÁRSADALOMBA ILLESZKEDÉSÉRT

Ha reggel ötven iskolaköteles gyerekből tíz elindul az iskola irányába, abból talán kettő-három meg is érkezik oda.

TOVÁBBÉLÉS VAGY BEOLVADÁS?

Bármennyire ózdkodnak is tőle, a modern világ már ott kopogtat a mlabrik ajtaján. Életükbe egyik napról a másikra szivárgott be a pénz, az alkohol, a televízió és utóbbival együtt a szappanoperák világa is. Álmuk, hogy egyszer megint az erdőben élhessenek, mára végérvényesen szertefoszlott.

Amikor egy eredetileg zárt közösség élete ilyen drámai ütemben változik, a közös értékek és normák meggyengülnek, a társadalom szabályozóereje többé nem érvényesül. A mlabrik közösségében a változás egyik súlyos mellékhatása a férfiak erős öngyilkossági hajlama. Ha nem is csak ezért, de a törzs lélekszáma az elmúlt évtizedek változásainak viharában alig 300 fő körülire csökkent: Délkelet-Ázsia egyik legapróbb népcsoportjává zsugorodtak.

A törzs lélekszáma az elmúlt évtizedek változásainak viharában alig 300 fő körülire csökkent: Délkelet-Ázsia egyik legapróbb népcsoportjává zsugorodtak.

BURKOLANDÓ FELÜLET

HIVATALOSAN A NYILVÁNOS HELYEKEN ÁTLAGOS THAI RUHÁT KELL VISELNIÜK, MIKÖZBEN EZ KIFEJEZETTEN TÁVOL ÁLL A HAGYOMÁNYOS KULTÚRÁJUKTÓL

KIHÍVÁSOKKAL KÜZDVE

AHOGYAN A SZÜLŐK MEGPRÓBÁLJÁK MEGÉRTENI A GYERMEKEIKET ÉS A MAI VILÁGOT, ÚJ, ISMERETLEN ÉRZÉSEKKEL ÉS SZÁMUKRA TELJESEN IDEGEN FOGALMAKKAL SZEMBESÜLNEK

HOLZINGER GÉZA
FOTÓRIPORTER, FŐ CÉLJA A KIHALÓFÉLLEN LÉVŐ KULTÚRÁK MINDENNAPJAINAK DOKUMENTÁLÁSA

VÁLTOZÓ KÉPALKOTÁS

A SZÉPSÉGRŐL ALKOTOTT ELKÉPZELÉSEK IS FOKOZATOSAN VÁLTOZNAK. KORÁBBAN CSAK A NAPI TISZTÁLKODÁS VOLT FONTOS, MA MÁR EGYRE TÖBB IDŐT TÖLTENEK A LÁNYOK A TÜKÖR ELŐTT

A fiatalok most olyan válaszúthoz érkeztek, ami az egész mlabriközösség számára döntő jelentőségű lehet: vagy falvaikban maradnak, és követik még megmaradt hagyományait, vagy engedelmessé válnak az új idők új szelének, eggyé válnak a thai tömegekkel.

Pontosan még senki sem tudja, hogy mit hoz a jövő, de a legvalószínűbb, hogy a mlabrik eltűnnek a történelem színpadáról. Mivel pedig írásos emlékeik sincsenek, egy napon velük együtt történelmük, kultúrájuk és nyelvük is örökre a feledés homályába vész...

A Földgömb idén ősszel új rendezvényt indít útnak: a **Zöldgömb Fesztivált!** Október 14-én, az Akvárium Klubban rendezzük meg a formájában a Felfedező Napjához hasonló, ám témájában a fenntartható életmódra, gazdaságra fókuszáló, szórakoztató, ismeretterjesztő, családi fesztiválunkat. Rendezvényünkre várjuk a témában érintett civil szervezetek, egyetemi műhelyek, kutatók, szakemberek és cégek jelentkezését is. A fesztiválon a következő témákkal szeretnénk foglalkozni: **hightech** („zöld”/megújuló energia, intelligens otthon, zöldház, elektromos járművek), **múlt és hagyomány** (talajkímélő földművelés, permakultúra, biokertészet, gyógynövények, tájfajták), **megosztáson alapuló gazdaság, közösségi összefogás.**

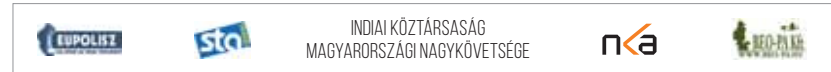
További részletek honlapunkon: <https://zoldgombfesztival.hu>

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK ▾

E LAPSZÁMUNK MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTÁK ▾

ALAPÍTVÁ: 1872

1142 BUDAPEST, ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ÚTJA 125.
TELEFON: (1) 231-4040
FAX: (1) 231-4045
HONLAP: WWW.FOLDRAJZTARSASAG.HU
E-MAIL: INFO@FOLDRAJZTARSASAG.HU

ELNÖK: DR. GÁBRIS GYULA
ALELNÖKÖK: DR. KOVÁCS ZOLTÁN
DR. MICHALKÓ GÁBOR
FŐTITKÁR: DR. MARI LÁSZLÓ
ÜGYVIVŐ: HEILING ZSOLT
TITKÁR: ERŐSS AGNES

SAKOSZTÁLYOK:
BIZTONSÁGFÖLDRAJZI ÉS GEOPOLITIKAI
SAKOSZTÁLY, EXPEDÍCIÓS SAKOSZTÁLY,
TÁRSADALOM- ÉS GAZDASÁGFÖLDRAJZI
SAKOSZTÁLY, HEGYMÁSZÓ-SAKOSZTÁLY,
OKTATÁS-MÓDSZERTANI SAKOSZTÁLY,
EGÉSZSÉGFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
TERMÉSZETFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
TÉRKEPÉSZETI SAKOSZTÁLY,
TURIZMUSFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
FÖLDRAJZTANÁRI SAKOSZTÁLY

TERÜLETI OSZTÁLYOK:
BAKONY-BALATON-VIDÉKI OSZTÁLY (VESZPRÉM)
BORSODI OSZTÁLY (MISKOLC)
DEBRECENI OSZTÁLY
DÉL-DUNANTÚLI OSZTÁLY (PÉCS)
DUNA-VÖLGYI OSZTÁLY (SZEKSZÁRD)
EGER-BÜKK-VIDÉKI OSZTÁLY
GYÖNGYÖS-MÁTRA-VIDÉKI OSZTÁLY
KISALFÖLDI OSZTÁLY (GYÖR)
KISKUNSAGI OSZTÁLY (KECSKEMÉT)
KÖZÉP-DUNANTÚLI OSZTÁLY (SZÉKESFEHÉRVÁR)
KÖRÖS-VIDÉKI OSZTÁLY (BÉKÉSCSABA)
NYIRSEGI OSZTÁLY (NYIREGyhÁZA)
NYUGAT-MAGYARORSZÁGI OSZTÁLY (SZOMBATHELY)
SZEDEDI OSZTÁLY
SZÉKELYFÖLDI OSZTÁLY (CSIKSZEREDA)
TOLNA MEGYEI OSZTÁLY (DOMBOVÁR)
ZALAI OSZTÁLY (NAGYKANIZSA)

KÖNYVTÁR ÉS GYŰJTEMÉNYEI:
1112 BUDAPEST, BUDAÖRSI ÚT 45.
TEL.: (06-1) 309-2600/1443
(2015. NOVEMBER 15-TŐL
HATÁROZATLAN IDEIG ZÁRVA TART.)

AZ ÉGGÖMBÖT TARTÓ ATLASZ A MAGYAR FÖLDRAJZI
TÁRSASÁG VÉDJEGYKÉNT BEJEGYZETT JELKEPE

LAPALAPÍTÓ (1929):
DR. MILLEKER REZSŐ

**AZ ÚJ SZOROZAT
ÚJRAINDÍTÓI (1999):**
DR. NEMERKÉNYI ANTAL
ÉS FARKAS PÉTER

1929–1933, FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. MILLEKER REZSŐ

1934–1944, SZERKESZTŐK:
DR. BAKTAY ERVIN ÉS DR. KÉZ ANDOR

1999–2005, FŐSZERKESZTŐ: DR. NEMERKÉNYI ANTAL

2005–2006, FŐSZERKESZTŐ: DR. VOJNITS ANDRÁS

2006-TŐL FŐSZERKESZTŐ: DR. NAGY BALÁZS

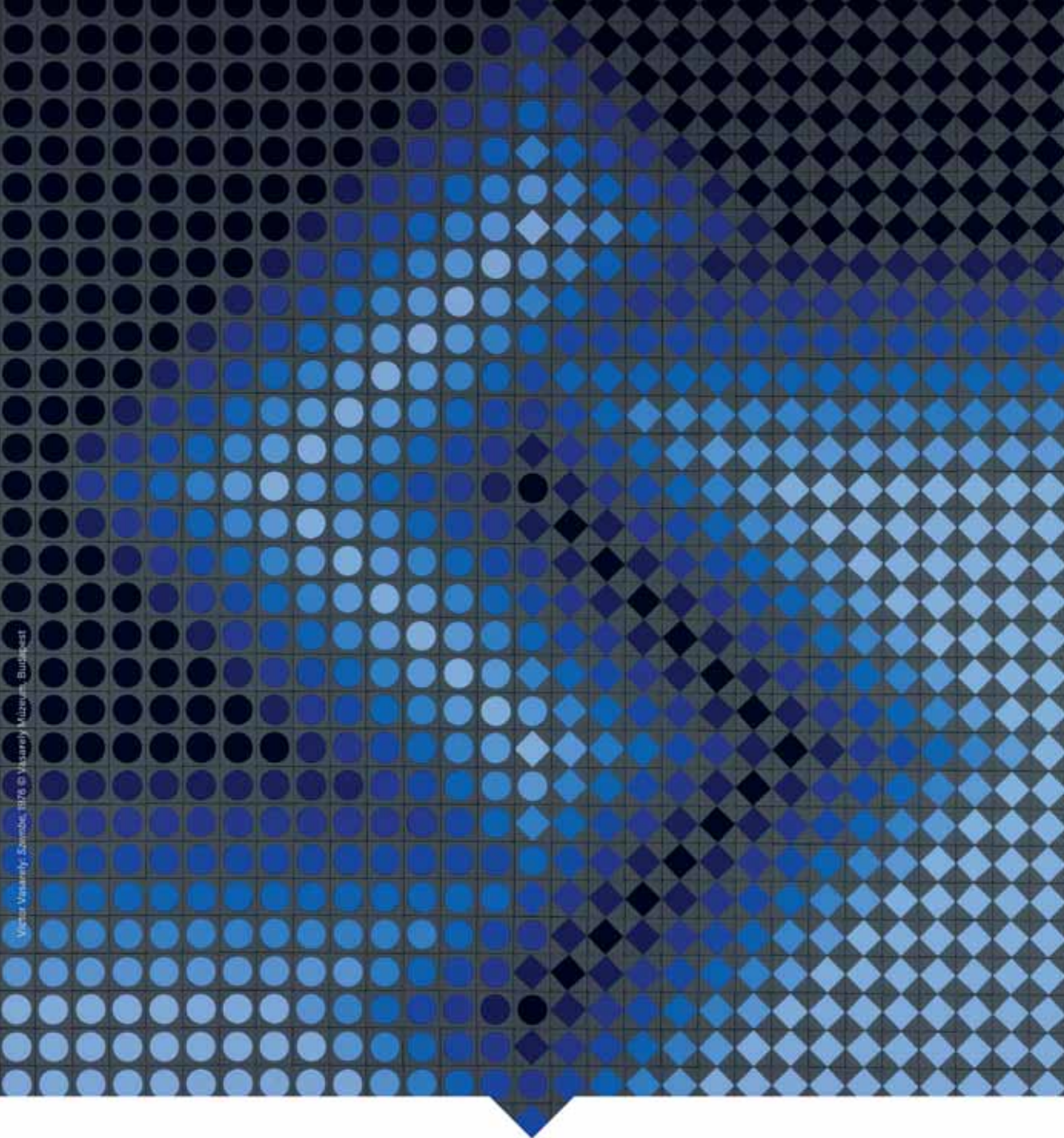
...míg a halál el nem választ.

A vezető halálokokat figyelembe véve
4 emberből 3 olyan betegségben hal meg,
amely szűrővizsgálatokkal
megelőzhető lett volna.

Keresse fel panaszmentesen is orvosát!
A rendszeres szűrővizsgálat
megmentheti az életét!

www.4bol3.hu

médiaunió
rajta is múlik!

VASARELY MŰZEUM

ÚJRARENDEZETT
ÁLLANDÓ
KIÁLLÍTÁS

1033 BUDAPEST,
SZENTLÉLEK TÉR 6.
VASARELY.HU

TÁMOGATÓ:

